

**Tomas Fleming**  
Čikago

UDK: 316.722  
*Pregledan naučni rad*  
*Primljen: 03. 01. 2000.*

### **SAMOUBISTVO ZAPADNE KULTURE**

(Simpozijum *Srbi i Zapad*, Beograd, januar 2000)

Pred kraj hladnog rata francuski publicista Žan Fransoa Revel objavio je poznatu knjigu *Kako propadaju demokratske države*. Revel je, ukratko rečeno, izneo tezu da pohlepni Zapad nije sposoban da razume ideološku snagu komunističkog totalitarizma i da zato sarađuje upravo s onim snagama koje žele da ga unište.

Tu slabost Zapada dobro ilustruje anegdota o Lenjinu i konopcu. Kada je Lenjin zapretio da će obesiti zapadne kapitaliste, jedan komunista ga je upitao: *Gde ćemo naći konopac?* Lenjin mu je odgovorio: *Zapad će nam ga prodati!* Kad je isti, nesumnjivo veoma smeo čovek potom pitao: *A gde ćemo dobiti novac kojim ćemo kupiti konopac?* – Lenjin mu je uzvratio: *Zapad će nam ga pozajmiti!*

Xems Barnam je napravio sličnu analizu u svojoj knjizi *Samoubistvo Zapada*. Barnam je bio najistaknutiji pristalica Lava Trockog u Americi pre nego što je postao vodeći američki antikomunista. Barnamova analiza je u znatnoj meri ispravna, ali i nepotpuna; ako malo dublje zađemo u problem, zaključićemo da zapadna slabost potiče iz društvenog i ekonomskog sistema koji američke i zapadnoevropske vode žele da odbrane. U srži liberalne demokratije postoji uverenje da su svi narodi istovetni. Kao što su svi pojedinci jednaki u principu i mogu se takmičiti na tržištu za uspeh, tako i svi narodi, sve religije, sve kulturne tradicije moraju biti slobodne da uđu na tržište ideološke konkurencije.

Adam Smit je sproveo formalnu sintezu ove filosofije - čije pravo ime je *liberalizam* – prvo u svojoj knjizi *Teorija moralnih osećanja* i kasnije u *Bogatstvu naroda*. Premda je ova knjiga izdata 1776, na početku američke revolucije, Smitovi principi vode poreklo od Xona Loka, Dekarta i Montenja. Može biti da su Lok i Dekart sebe smatrali hrišćanima – ali, kao što nam Sveto pismo kaže, *poznaćete ih po plodovima njihovim*, a otrovna voćka liberalizma ne raste na drvetu života, nego smrti. NJene grane su revolucije – engleska, francuska i ruska – ali njeni koreni, preko epohe Prosvećenosti, silaze duboko u sunovrat pakla.

Podsetimo se da je osnovna svrha Prosvetiteljstva bila stvaranje intelektualnog pokreta za uništavanje hrišćanstva. Francuski enciklopedisti i njihovi naslednici želeli su da umesto Svete Trojice uspostave jakobinsko trojstvo: *liberté, égalité, fraternité* – sloboda, jednakost i bratstvo. Dostojevski je razumeo tu istinu još pre sto petnaest godina. Francuska sloboda, napisao je u *Zimskim beleškama*,

pripada samo bogatima. Ko god nije milioner – nije čovek koji radi šta hoće, nego je čovek s kojim bogati rade šta oni hoće. Jednakost, prema Dostojevskom, bila je uvreda Francuzima, a bratstvo je Zapadu glavni kamen spoticanja. Jakobinsko trojstvo je doktrina zmije koja obećava Adamu i Evi da će postati slični bogovima ako budu neposlušni svom Tvorcu i ispruže ruke ka voću zabranjenog znanja.

U potrazi za ravnopravnošću među ljudima, savremene države su potkopale autoritet porodice, vodile su rat protiv crkve i izrugale su se svakom principu moralnosti i zdravog razuma. Kao zamenu za božanski zakon i za mudrost ljudskog iskustva modernici su izmislili besmisleni teoriju tobože *prirodnih i univerzalnih ljudskih prava*. Za nasilnu primenu ovih izmišljenih prava oni su prekršili svaki moralni zakon poznat civilizovanim narodima, kao što dokazuju ruševine Beograda i Novog Sada.

Zapadnom načinu života ipak moramo upisati važne vrline u zaslugu. Vladanje sobom, marljivost i moralna nezavisnost stvorile su političke institucije koje ističu ličnu odgovornost. U decenijama posle komunističke revolucije, koja je uništila prvo Rusiju a onda i satelitske države istočne Evrope, demokratski Zapad postao je svetionik nade onim narodima koji su trpeli nečovečno tlačenje. U međuvremenu ti su narodi prevideli moralnu dekadenciju Zapada, koja je počela dugo pre ruske revolucije.

U toku hladnog rata raznovrsni politički sistemi Evrope i Amerike strpani su u isti koš pod imenom "zapadni demokratski kapitalizam." Tvorci liberalnog antikomunizma su želeli da uspostave zapadnu ideologiju kao protivtežu marksizmu pod geslom *demokratska samouprava i ekonomska sloboda*. Nažalost, sistemi koje su izmislili nemaju veze ni s demokratijom ni sa slobodnim tržištem. Pre nego što nastavimo, dozvolite mi da uklonimo izvesne zabune koje postoje u vezi s ovim terminima.

*Demokratija* je grčka reč koja znači vladavina naroda nad samim sobom, ali naravno ne *sve* naroda: žene, deca, stranci i robovi nisu posedovali politička prava. Iako su grčke države imale izbore Grci ih nisu smatrali za osnovu demokratije. Znali su da bogati i snažni političari uvek mogu da kupe ili prinudom kontrolišu glasanje. Glavne institucije atinske demokratije bile su, pre svega, *skupština* svih državljana koja je usvajala zakone, objavljivala ratove itd; *porote* koje su bile birane žrebom; i *arhonti*, činovnici koji su takođe birani žrebom i predstavljali atinske "deme". Deme su bile, s jedne strane, teritorijalne jedinice, s druge strane, porodična bratstva. Ovo treba podvući: iako je Atika – atinska teritorija – bila mnogo manja od Crne Gore ili Bosne, njen politički sistem je bio decentralizovan kao Švajcarska Konfederacija ili kao rana američka federalna republika, pre sto pedeset godina.

Ovaj decentralizovani i demokratski sistem koji su uspostavili mali gradovi stare Grčke potpuno je suprotan ogromnim birokratijama koje upravljaju Sjedinenim Američkim Državama i zemljama Evropske Unije. Prema starim Grcima porodica i lokalna zajednica su bile osnova sveg društvenog života. Međutim, današnje zapadne države vode rat protiv porodice i svake autentične zajednice –

bilo etničke ili verske. Uništenje Srba u Krajini i na Kosovu potpuno je u duhu političkih sistema u NATO zemljama. Krajnji ishod pokušaja da se stvori Novi svetski poredak jeste prevođenje principa državne i antihumane birokratije na globalni nivo. U ovom smislu zapadna demokratija je samo paravan za novu vrstu plutokratije moćnih i bogatih. Novi svetski plutokrati nemaju vernost ničijoj porodici, nikakvoj crkvi, ni jednom narodu.

Ako Srbi žele demokratiju, neka se ugledaju na demokratiju stare Atine ili na ranu američku republiku koju su stvorili Vašington i Xeferson. Osim primera drugih naroda, Srbi treba da se podsete i sopstvenih tradicija. Srbi ne mogu da nađu model autentične samouprave u velikim zapadnim državama čija je nazovi-demokratija isto onoliko stvarna kao što je bila i takozvana *narodna demokratija* u komunizmu.

Amerika se ubrzano pretvara u plutokratiju, ako se u nju nije već pretvorila. Termin kao što su *privatna inicijativa* i *slobodno tržište* koriste se dosta neodređeno da prikriju lager međunarodnih korporacija koje pokušavaju da kontrolišu globalnu ekonomiju. Ni Adam Smit ni Džon D. Rokfeler nisu stvorili slobodno tržište, koje je maltene univerzalna osnova ljudskog života u svim političkim sistemima, kako u monarhijama tako i u demokratijama.

Svaki pokušaj gušenja ekonomske slobode, kakvo su vršili komunisti, pruža porazne rezultate: ekonomsku propast i korumpiranje društvenog života. Ne samo komunističke države nego i mešoviti ekonomski sistemi u Skandinaviji i Velikoj Britaniji slabe stvaralačku energiju i potkopavaju institucije društva. Kad država snosi odgovornost za vaspitanje dece, kao u Švedskoj, zašto bi čovek i žena želeli brak?

Ekonomska sloboda je osnova ljudskog dostojanstva. NJeno gušenje u komunizmu imalo je za cilj uništenje dostojanstva. Na Zapadu, s druge strane, koji je navodno sav posvećen ekonomskoj slobodi, vlade regulišu celokupnu privredu u korist najvećih korporacija a na štetu svih drugih. Pod pogrešno nazvanim sporazumima o slobodnoj trgovini i pod okriljem Svetske trgovinske organizacije vodeći ljudi u multinacionalnim korporacijama guše konkurenciju i uništavaju manje ekonomske zajednice, kao što su suverene države. Drugim rečima, ta klika, umesto slobodnog tržišta uspostavlja svetsku ekonomsku birokratiju. Ako i ne uspeju da podmite ili zastraše jedan mali narod, mogu uvek da se oslone na NATO trupe i rakete.

Srbiji i Crnoj Gori zasigurno treba slobodna privreda. Međutim, treba da sebi traže bolje uzore – možda švajcarske ili američke poslovne ljude iz starih vremena, koji nisu pravili pare tako što bi kontrolisali državnu vlast i regulisali tržište. Današnji međunarodni finansijeri – recimo, Boris Berezovski i Đerd Soroš – imitiraju sredstva koja je koristio jedan Armand Hamer. Hamer nije stvorio ni jedan proizvod, nije prodavao svoju robu jeftinije od drugih. Hamer je u stvari bio komunista koji je naučio svoje metode u Rusiji, gde mu je Lenjin dao trgovačke monopole. Primenio ih je potom i u Libiji i u Americi. On i njegovi naslednici shvatili su da uspeh pripada onome koji zna kako da podmiti i pridobije one koji imaju vlast.

Neki američki političari pokušavaju da uspostave monopol nad kaspijskom naftom. Oni su uspjeli – uz pomoć Medlin Olbrajt – da navedu Međunarodni monetarni fond da poništi zajam od 500 miliona dolara, koji je Fond bio spreman da odobri Rusiji. Ko su investitori i partneri u ovoj raboti? To su Xejms Bejker, Zbig-njev Bžežinski, Robert Štraus, i drugi vodeći savetnici ranijih američkih predsednika. Ruski finansijski sistem je bez sumnje korumpiran, ali ruski gangsteri samo imitiraju međunarodne finansijere koji kontrolišu američku vladu. Postavši bogati pljačkom i prevarom, ti se finansijeri predstavljaju kao međunarodni filantropi.

U sistemu istinske demokratije, prema američkom predsedniku Tomasu Xefersonu, država ostavlja ljude na miru, i to ne samo kao pojedince. Demokratska vlast ne meša se u poslove porodica, verskih institucija, sindikata, i drugih zajednica. Demokratska vlast ne može da planira veštačko narodno jedinstvo kakvo su zaveli italijanski fašisti; ne može gušiti narodnu veru kako je to činio Staljin; ne može premeštati etničke grupe, niti menjati unutrašnje granice, niti usvajati zakone koji koriste nekoj etničkoj manjini na štetu većine, kao što se danas radi u SAD u ime manjinskih prava i kao što se radilo u bivšoj Jugoslaviji kao sredstvo suzbijanja rodoljubivih snova srpskih. Takvi trikovi, ma kakvim slatkim imenima ih nazivali, nemaju veze s pravom demokratijom. Treba ih raskrinkati i pokazati šta su u stvari: oruđa političkog sistema koji cilja na totalnu vlast nad ljudskom rodom.

U Sjedinjenim Američkim Državama ovaj revolucionarni projekat počinje kada i marksistička revolucija u Rusiji. Tridesetih godina XX veka američke vođe su uspostavile sopstveni nacionalsocijalistički režim koji je išao paralelno s režimima u Italiji, Nemačkoj i Rusiji. Međutim, američka ideološka država se razlikuje i od nacističke Nemačke i od staljinističke Rusije u jednom važnom pogledu: ona se ne oslanja na prinudu, na noćna hapšenja i koncologe. Američke vođe više vole nenasilna sredstva i bezbolnu kontrolu. Oni shvataju da potrošačko društvo, seksualna revolucija, medikamenti za smirivanje i komercijalna televizija mogu potkopati karakter naroda brže nego tehnike prinude korišćene u tvrdo-totalitarnim državama.

Stoga je sistem državnog obrazovanja rekonstruisan tako da mladima nameće zvaničnu ideologiju. Nadležnosti suverenih država koje čine Uniju drastično su smanjene, a stara angloamerička kultura postepeno je zamenjena službenom literaturom i masovnom kulturom. Naša današnja zvanična kultura je bljutava mešavina multikulturalizma u školama i masovne kulture Mekdonalda, Koka-kole, farmerki i komercijalne pop-muzike.

Uspeh zapadne kulturne revolucije protiv zapadne civilizacije bio je potpun, a da pritom nije nastao ni jedan disidentski pokret vredan pažnje. Nema ni američkog Solženjicina niti Šafareviča. Naši disidenti su ljudi kao Noam Čomski, zbunjen mislilac i slab pisac, čija teorija lingvistike nanosi štetu učenju engleskog u američkim školama. NJegovi smušeni napadi na američku politiku, premda dobro-namerni, ne udaraju u samo srce ideološkog režima, čije osnovne principe i Čomski podržava.

Ova zapadna kulturna revolucija, revolucija protiv zapadne civilizacije, nije skorašnji događaj. Kada se francuski pesnik Pol Klodel dvadesetih godina založio za oživljavanje evropske kulture, intelektualna avangarda – naročito komunisti i nadrealisti – osudila ga je i objavila da je naša kultura bezvredna i da se ne može uporediti s blagorodnim civilizacijama u Aziji i Africi. Podržali su sve revolucije protiv Zapada; protivili su se pojmu lepote, umetnosti, i moralnom zdravlju; ogradili su se od celokupnog francuskog naroda.

Andre Breton i Luj Aragon nisu izmislili zapadnu samomržnju. Francuski intelektualci napadaju našu kulturu još od XVI veka, kad je Mišel de Montenj napisao *Esej o ljudožderima*, u kome se izrugao francuskom kralju, rimskoj crkvi i zapadnoj civilizaciji. *Persijska pisma* Monteskeja i Volterov *Kandid* su knjige iste vrste, poznati primeri u obimnoj literaturi koja se posvetila razaranju hrišćanstva.

Htedoh da kažem "koja je vodila rat protiv hrišćanstva" – ali rata nije bilo. Zapadni hrišćani nisu znali kako da se bore protiv svojih neprijatelja. Bili smo uvek voljni da identifikujemo svoju tradiciju s pomodnim svetovnim tendencijama; s monarhističkim apsolutizmom u Renesansi, s racionalizmom u doba Prosvećenosti, s kapitalizmom XIX veka, i sa socijalizmom, u toku strašnog XX veka, koji se konačno i srećom završava. Nasuprot tome, naši protivnici – ma koliko odeljeni u sekte i kakve god ludačke projekte zastupali – znali su koji im je glavni cilj. On je bio i ostao vazda isti; kako reče Volter, *écrasez l'infame*, uništite bestidnicu, tj. hrišćansku veru i civilizaciju.

Moralnu i duhovnu ništavnost naših antihrišćanskih neprijatelja raskrinkao je Dostojevski u *Zlim dusima*. Ruski pisac je predvideo temu današnje rasprave bolje nego što je razumeju zapadni savremeni intelektualci: raspad porodice u *Braći Karamazov*, bolest individualizma Raskolnikovova iz *Zločina i kazne*, morbidne fantazije liberalnih revolucionara i slabost njihovih konzervativnih protivnika u *Zlim dusima*.

Dostojevski je bio hrišćanin koji je znao dobro reći našeg Gospoda. Kad su fariseji tvrdili da je Isus isterujući demone dobio pomoć od Velzevula, Isus je odgovorio (Luka, 11: 17): "Svako carstvo koje se razdeli samo u sebi opusteće, i dom koji se razdeli sam u sebi, propašće. Ako se i Satana razdeli sam u sebi, kako će opstati carstvo njegovo? "

Đavo ne može da isteruje demone a da pritom ne uništi svoje carstvo tame. Mi, koji smo naslednici ove civilizacije, bilo da smo hrišćani ili da to nismo, mi ne možemo da uništimo mračne sile oslobođene marksizmom oslanjajući se na njihovu braću, demone jakobinskog trojstva.

Ne govorim o američkom narodu ili o njegovim vođama, nego o sistemu koji oni izgrađuju na ruševinama prvobitne američke republike, kada vam velim da je američka ideologija – religija lažne demokratije, montiranog tržišta i "multikulture" masovne kulture. Ona samo može da okonča akt uništenja koji su američke bombe započele ovde u Srbiji.

Slobodno tržište više nije slobodno, demokratija znači despotizam, a "zapad" nije više Zapad. Da, zaista imamo suštinski problem sa samim konceptom Zapada.

Prvobitno mi smo bili "Zapadnjaci" u suprotstavljanju Istoku: Grci protiv varvara, Rimljani protiv infanticidnih Kartaginjana. Međutim, u poznom periodu Rimskog carstva Istok i Zapad su počeli da oličavaju podele unutar civilizovanog sveta koje grubo govoreći odgovaraju verskim matricama istočnog, prvenstveno pravoslavnog hrišćanstva i zapadnog, katoličkog i protestantskog.

Pre nego što možemo da efektivno pristupimo ma kakvoj akciji u cilju obnove civilizacije, prvo treba da ponovo otkrijemo pravo značenje reči – ne samo termina poput *demokratije i ljudskih prava*, već i same reči "Zapad." Treba onda ujediniti ljude dobre volje koji žele da sarađuju na ponovnoj izgradnji istinske civilizacije zasnovane na nasleđu hrišćanske duhovnosti i evropske osećajnosti. Ovo ne bi bio savez protiv komunizma ili protiv Islama ili protiv fašizma, jer svi savremeni savezi ukorenjeni u mržnji, pripadaju Lukavome, neprijatelju ljudskog roda. Raspolučeno hrišćanstvo biće ujedinjeno kada se spoje pobornici političke i ekonomske slobode i sledbenici stare civilizacije koju su zaveštali Grci i Rimljani, a koju je preobratala duhovna snaga hrišćanstva.

### **Kakva treba da bude srpska strategija, ako Srbi žele da prežive kao narod?**

Kao prvo, iz primera Rusije oni treba da izvuku pouku da takozvana demokratizacija i ekonomska liberalizacija nisu čarobni lek za bolest socijalizma. Stvarna demokratija nije državna birokratija koja širom današnjeg Zapada pod firmom volje većine guši slobodu svih građana. Naprotiv, stvarna demokratija oduzima vlast državi i vraća je autentičnim ljudskim zajednicama: opštinama, porodicama, crkvi. Isto važi i za ekonomsku slobodu, koja ne postoji u državnom kapitalizmu savremenog Zapada, gde se konkurencija guši u korist malobrojnih gigantskih korporacija. Autentična ekonomska sloboda po prvobitnom američkom modelu omogućava nesputanu tržišnu utakmicu desetina hiljada malih preduzimača. Slobodno preduzetništvo još uvek je bitno za privrednu vitalnost Amerike i Evrope.

I na kraju, Srbi treba da po svaku cenu izbegavaju direktno sukobljavanje s NATO državama – koje će samo obezbediti produžetak nemoralnih sankcija i ponavljanje bombardovanja. Sledeća generacija srpskih predvodnika moraće da zna kako da se nosi sa Zapadom, a da pritom ne popusti pred pritiskom čiji je cilj uništenje kulturnog i verskog nasleđa Srbije.